

‘Wij willen geen Libië worden en Syrië vernietigen’

■ **Syrische dissident Haithem Maleh: Militaire interventie hebben we niet nodig**

INTERVIEW

Iris Ludeker

Of hij nog terug gaat? Wat een domme vraag: natuurlijk gaat Haithem Maleh terug naar Syrië, ook al huist daar een nietsontziend regime. “Ik ben een leider, ik hoor in Damascus. Het regime heeft niets te zeggen over mijn leven.” Daarom reist de 80-jarige jurist Europa en het Midden-Oosten rond om steun te verwerven voor zijn strijd. Want één ding is zeker: “Dat regime moet weg.”

Maleh is de grand old man van de Syrische oppositie, en kon vorige maand na een jarenlang reisverbod eindelijk zijn geboorteland verlaten. Eerst ging hij naar Turkije, om een conferentie van uitgeweken Syrische oppositieleden te leiden. Nu is hij even in Nederland, waar de organisatie Lawyers for Lawyers een gesprek met het Internationaal Strafhof voor hem heeft georganiseerd. Hij is net aangekomen, heeft al interviews achter de rug en is bovendien aan het vasten. Maar Maleh klinkt strijdbaar als een jonge man. “Hierna ga ik nog naar Egypte, Saoedi-Arabië en Katar. Misschien naar Turkije voor een gesprek met premier Erdogan.” Wat hij de Saoediërs – die invloedrijk zijn maar zich tegen de revolutiegolf in de regio hebben gekeerd – zal vragen, wil hij niet zeggen. Te gevoelig.

Dan was de conferentie in Turkije een stuk opener. Maleh bracht er Syriërs van allerlei pluimage bijeen, in een poging om één front te vormen tegen het Syrische regime. “Als we ons verenigen, kunnen we een einde maken aan dit regime, en vrijheid en democratie brengen.”

Zo ver is het nog niet. Want hoe graag Maleh ook een rooskleurig beeld schetst van de revolutie in zijn land – “Het duurt nog één of twee maanden” –, hij kan niet ontkennen dat de oppositie er in Istanbul niet in slaagde het eens te worden. De activist doet zijn bril af en glimlacht. “Het is ook niet makkelijk. We hebben vijftig jaar onder een dictatuur geleefd, we hebben eigenlijk geen ervaring met politiek. We hebben geleefd als dieren – die alleen dachten aan eten en slapen.”

Hij vertelt dat sommige Koerden wegliepen uit de conferentie omdat ze eerst de garantie eisten dat de term Arabisch uit de officiële naam van het land geschrapt zou worden. “Ik heb gezegd dat we daar nu niks over kunnen beslissen, dat we het er later over kunnen hebben.”

Heel jammer dat het over etniciteit moet gaan, vindt Maleh. “Als Syrisch burger heeft iedereen straks dezelfde rechten.” Even later zegt hij: “Waar waren de Koerden in de jaren tachtig? De Arabieren hebben destijds de prijs betaald (tijdens een opstand van de Moslim Broederschap die door de vader van de huidige president in bloed werd gesmoord, red.), terwijl de Koerden samen met Assad optrokken.”

Dat de islamisten, zoals de Broederschap, nu plannen zouden hebben om de macht te grijpen en de christenen en andere religieuze groepen in Syrië te onderdrukken, ontkent Maleh ten stelligste. “Dat is propaganda van het regime. De Moslim Broederschap wil geen islamitische staat, maar een democratie.” Maar eerst moet het regime weg. Tot die tijd wil Maleh fondsen wer-

Haithem Maleh: “Het regime heeft niets te zeggen over mijn leven.”

FOTO PATRICK POST

Onderscheidingen maar ook verschillende gevangenisstraffen

Haithem Maleh is al vijftig jaar actief als jurist in Syrië, en al decennia een van de belangrijkste critici van het regime-Assad. Zijn strijd voor mensenrechten en democratie leverde hem onderscheidingen op – zoals de Geuzenpenning in 2006 – maar ook verschillende gevangenisstraffen. Onder vader Hafez Assad zat hij van 1980 tot 1987 vast vanwege

zijn activiteiten als lid van de advocaten-vereniging. Na het aantreden van zoon Basjar Assad in 2000 was er even ruimte voor hervormingen, en Maleh gebruikte die om een mensenrechtenorganisatie op te richten. Maar met de vrijheid was het snel gedaan. Na een kritische toespraak in het Duitse parlement kreeg Maleh een reisverbod, dat tot vorige maand van kracht bleef.

In de tussentijd werd de inmiddels 80-jarige jurist twee keer vastgezet. Een keer voor tien dagen, vanwege ‘belediging van de president’. Vorig jaar werd hij tot drie jaar celstraf veroordeeld door een militaire rechtbank, voor een kritisch interview op tv. In maart van dit jaar kwam hij op vrije voeten na een amnestie voor bejaarde gevangenen.

ven om mensen te steunen die nu zonder werk zitten of een familielid hebben verloren. Dat geld moet wat hem betreft van Syriërs in ballingschap komen, niet van Europese regeringen. Alles om het regime maar geen stok te geven om de oppositie mee te slaan. Buitenlandse hulp is elders wel welkom, bijvoorbeeld met een ferme uitspraak van de VN-

Veiligheidsraad. Of met een onderzoek van het Internationaal Strafhof naar het optreden van Assad, dat de president zou kunnen bewegen eieren voor zijn geld te kiezen. Maar alsjeblieft: geen militaire interventie. “Dat hebben we niet nodig. We willen geen Libië worden en ons land vernietigen. Onze revolutie moet vreedzaam blijven.”

‘We hebben geleefd als dieren – die alleen dachten aan eten en slapen’

Kosovo staakt verzet tegen grensakkoord

De Kosovaarse premier Hashim Thaci is alsnog bereid te praten over het akkoord dat Servië en Navo-troepenmacht KFOR woensdagavond sloten over de grensposten. KFOR-troepen gaan tot half september de omstrede grensposten Brnjak en Jarinje tussen Kosovo en Servië controleren. Zonodig wordt deze termijn verlengd. Thaci wees de afspraken woensdagavond direct van de hand. Gisteren stelde de premier zich opeens veel gematigder op, vermoedelijk onder zware druk vanuit het buitenland. Niemand heeft behoefte aan een nog verder oplopend conflict tussen Servië en Kosovo.

Poolse functionarissen ontslagen om vliegcrash

In Polen zijn 13 topfunctionarissen de laan uitgestuurd vanwege de vliegcrash bij Smolensk, waarbij vorig jaar onder anderen president Lech Kaczynski omkwam. Dat heeft premier Donald Tusk gisteren laten weten. Tusk zei dat de beslissing om drie luchtmachtgeneraals en tien andere functionarissen te ontslaan, door minister van defensie Siemioniak is genomen. Siemioniak volgde afgelopen week Bogdan Klich op na een rapport door een Poolse commissie. Daarin staat dat fouten van Poolse piloten de belangrijkste oorzaak waren van het ongeluk.

Rusland waarschuwt Assad voor ‘triest lot’

De Syrische president Bashar Assad wacht een ‘triest lot’ als hij geen hervormingen doorvoert en een open, vreedzame dialoog met de oppositie aangaat. Dat heeft de Russische president Dimitri Medvedev gisteren gezegd. De uitlatingen van Medvedev werden gevolgd door een verklaring van een Russische diplomaat die liet doorschemeren dat Rusland mogelijk het verzet tegen een resolutie van de VN-Veiligheidsraad waarin Syrië wordt bekritiseerd laat varen. Vorige maand dreigden Rusland en China hun veto uit te spreken over de resolutie.

Anticorruptiewet India direct weggehoond

De oppositie en activisten in India hebben de vloer aangeveegd met een nieuwe anticorruptiewet die de regering wil invoeren. Zij vinden het wetsvoorstel veel te zwak geformuleerd. Zo wordt een ombudsman aangesteld die samen met een staf van tien personen klachten over corrupte politici en rechters kan onderzoeken. Maar de corruptiewaakhond moet verre blijven van de Indiase premier en van hoge rechters. Vooral deze uitzonderingen hebben kwaad bloed gezet bij oppositie en activisten, die spreken van ‘loze beloftes’.

Alarm om schutter Virginia Tech universiteit blijkt loos

De Amerikaanse Virginia Tech universiteit heeft gisteren een alarm opgeheven dat zes uur eerder was ingegaan nadat een persoon met een wapen gezien zou zijn. Sirenes werden aangezet en studenten kregen de oproep om binnen te blijven en de deuren op slot te doen. De politie doorzocht de hele campus, maar vond niets. In 2007 schoot een 23-jarige student van de universiteit 32 medestudenten en docenten dood, en bracht zichzelf daarna om het leven. Het bloedbad was het ernstigste geweldsincident op een school in de geschiedenis van de VS.